

B. h. Th. 176.
h. 49, 8.

X 1877974

DISSERTATIO JURIS FEUDALIS,
DE

II k
3118

ADOHA,

Weer-Steuer/Reise-Geld/
Fahrflösung/

Qvam

DIVINA FAVENTE GRATIA,
PRÆSIDE

VIRO

Magnifico, Pranobilissimo, Consultissimo atq; Excellentissimo

DN. HENRICO COCCEJO,

ICTO FAMIGERATISSIMO,

*Serenissimi ac Potentiss. Electoris Brandenb. Consiliario,
Facultatis Juridicæ Ordinario, & Professore Primario,*

*Antea Summi Regiminis Electoralis Palatini Consiliario, &
Supremi Collegii Revisorii Assessore, in Alma Heidelb. Decretal.
Pandeſtar. & Juris Gentium Prof. P. Ordinario meritissimo,*

IN AUDITORIO ICTORUM

Ad d.

Martii, A. MDCXCII.

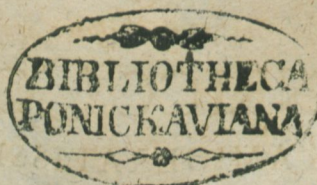
Placido Eruditorum Examini submittes

PHILIPP. ERNEST. DE BECKER,

Mindâ Westphalus, A. & R.

Francofurti ad Viadrum,

Literis JOHANNIS COEPELII, Acad. Typogr.

PRÆFATIO.

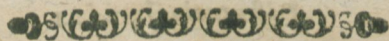

*Uit illa semper Longobardorum,
Germania Gentis (quippe quam
suis jam temporibus inter Sve-
vorum Gentes recenset Tacitus
de Mor. Germ. c. 40.) generosa
ac magnanima indoles, ut non
tantum hostes suos armis forti-
ter aggredierentur, feliciterque profligarent, sed et-
iam subactis iis leges sanctissimas & ad rempubli-
cam suam bene gubernandam saluberrimas conde-
rent & promulgarent. Bellorum & Victoriarum ejus-
dem gentis satis præclara exstant monumenta apud
Kipping. Histor. univers. L. 8. c. 3. passim & alios. Legum
verò quantam illi curam habuerint, præter insignia
illa specimina, quæ Lindenbrogius cum aliis legibus*

PRÆFATIO.

antiquis edidit, ostendit quoque vetustissimum illud volumen juris feudalis, quod per totam Germaniam & ferè Europam usu est receptum. Licet autem, quæ ista tempora obsederat verborum barbaries, in has optimas quoque materias effusa fuerit; plurima tamen ingeniosè inventa, accuratè elaborata, prudenterq; statuta sunt; quin inventa ratio est ipsis Romanis incognita, quæ summa quoq; regalesq; potestates, salvâ Imperii Majestate, aliis per modum feudalem communicari possunt. Rerum verò tanta ubertas, ut vix quicquam in materia feudali occurrere possit, quin ejus inde decisio peti derivariq; queat. Quid verò rationibus reipublicæ convenientius videri potest, quàm mutua illa inter dominum & vasallum obligatio; cum dominus suo beneficio generosas & praeclarè meritas familias in perpetuum ad fidelitatem obstrictas teneat, hæ verò eodem & splendorem suum retineant & ad paranda nova decora excitentur? Quæ & causa est, cur materia hæc tam diligenter à Doctoribus Jurium Feudalium tractata, totq; vigiliis ab iisdem elaborata fuerit. Cum igitur hujus materie non minima pars sit ea, quæ de Adoba tractat, eam pro disputatione & exercitio Academico pertractandam & paulò accuratiùs examinandam elegimus, quod Deus Ter Optimus Maximus bene & feliciter mihi succedere jubeat.

Cap. I.

Caput I. De Voce ADOHÆ.

Summaria.

1. Descriptio vocis Adoha. 2. An differat ab Adjutorio? 3. Quomodo differat ab hostenditiu? 4. Responderetur ad 2. F. 40. 5. Quomodo a Superindicto. 6. Definitio Adoha.

§. I.

VOx ADOHÆ, quam barbaram & latinis inusitatam esse cuius obuium est, originem suam à Siculis potissimum Doctoribus traxit, & ab aliis ADOHAMENTUM, ab aliis *Redemptio hostenditiarū* appellatur, diciq; potest Germ. *Heerststeuer/ Reisegeld/ Fahrtlösung/ Lehndienste-Tax.* Andr. de Ifern. c. un. §. *Si mulier. vers. in regno de Capit. Corrad.* Descēdere eam putant à verbo ADUNARE, quod scilicet plures Vasalli, fortè non integrum feudum tenentes, se adunent & contribuant tantum, quantum ad unum militum sistendum sufficit: Andr. de Ifern. in c. un. §. *ille tamen vers. erat in curia de Contr. feud. apud par. term.* Id c. un. §. *Si mulier lit. S. de Capit. Corrad.* Alii ab ADÆRARE hoc nomen derivant, diciqve ita existimant, quod tantum æris contribuant Vasalli, quantum ad sistendum instruendumqve militem sufficit.

§. II.

Hæc ADOHA differt ab adjutorio, quod vocant, ut species à suo genere; nam hoc non tantum ADOHAM, quæ & ipsa adjutorium quoddam est, 2. *Feud. 40. vers. similiter.* sed omnia auxilia, sive ex lege fœderis,

sive ultro & amicitiae gratia, sive quacunque alia ex causa mittuntur, comprehendit, Matth. de Afflict. §. *Similiter n. 15. de Capit. Corrad.* ADOHA autem est illa pars fructuum feudi, quam solvunt Vasalli loco servitiorum. Ayell. de Jur. Adob. n. 53. vid. *infr.* §. 6.

§. III.

Differt quoque ab HOSTENDITIIS, utpote quæ propriè sunt ipsa servitia militaria, quæ præstare tenentur vasalli Principi in hostem eunti. Plerique verò HOSTENDITIAS idem quod Adoham esse existimant, Gudel. de Jur. Feud. p. 4. c. 6. n. 4. Bitsch. Comm. feud. lib. 2. tit. 40. Not. 5. Struv. Syntagm. Jur. Feud. cap. 11. apb. 5. n. 4. qui vocem hostenditiarum pro ipso pretio servitiorum capiunt, per d. text. in 2. F. 40. vers. *similiter.* Neque negamus, hostenditias aliquando accipi pro earum æstimatione; uti voce operarum continetur pecunia pro operis debita. l. 6. ff. de Oper. lib. in primis cum de earum actione seu petitione agitur, l. 4. ff. eod. in actione enim sunt operæ & servitia ipsa, etsi æstimatio aliquando in præstatione sit. At in proprio & genuino sensu hostenditias ipsa servitia esse, vel ex origine earum patet. Non enim ab hoste id est inimico dicitur, ut putant. Gudel. d. p. 4. c. 6. n. 4. aliique Sed ab hoste seu *Dofte*/quod expeditionem, castra, vel exercitum veteri sermone Teutonico significat; quemadmodum frequens hic sensus est in antiquis Germaniæ legibus, Wisigothicis, Salicis, Ripuariis, Saxonis, Longobardicis; item in Capitularibus Caroli M. passim; quæ loca collegit Lindenbrog. in *Glossar.* voce *Hostis*, unde Gallicum, Host, quod exercitum notat, quem & Itali *Hoste*, & Hispani *LA HUESTE*, & Angli

Angli AN HOSTE dicunt. Atque hic sensus clarissimè apparet ex 2. F. 40. ubi dicitur quòd vasalli, qui non eunt cum rege in expeditionem, debeant dimidium fructuum ejus anni solvere, QVO HOSTEM FACIUNT, id est Expeditionē: idemq; habetur in 1. F. 7. Sed & frequens apud veteres formula est: IN HOSTEM PERGERE d. c. 40. IN HOSTE HOMICIDIUM FACERE, &c. Hinc verissimè Hostenditiæ, quasi Hostendienste/ expeditionis seu militaria servitia uti Fronendienste/ Herrendienste/&c. dicuntur. Freher. ad Constit. Carol. 11 l. ad voc. pro stipendio. Qvicquid dissentiant Knichen. de Subl. terr. jur. c. 3. n. 385. & Gothofr. Anton. disp. feud. 7. sb. d. c.

§. IV.

Nec movet textus in d. c. 40. vers. Similiter: ubi ex saniore lectione definiuntur hostenditiæ id, quod præstant, qui cum domino in hostem non eunt; Non enim ibi definiuntur hostenditiæ in genere, sed tantum explicatur, quid Conradus Imp. in Constitutione sua, qua certam quantitatem hostenditiarum definiivit, ea voce intellexerit; scilicet in illo loco dici hostenditias illud adjutorium, quod vasalli in pecunia præstant; quia de eo definiendo agebatur: uti de operarum æstimatione modo dictum est.

§. V.

Aliud quoque ac Adoha est HERIBANNUM, Heerbañ/id est, citatio ad DELECTUM, der Aufboth. Accipitur tamen etiam pro pœna non comparentis; quam HERISCHULDAM, Heerschuld dici ait Cujac. ad §. 1. Feud. in Prafat. alias Herischlig. Vox verò Heerschuld/ longè aliud, & scil. insignia dignitatum feudalium significat, quorum septem recensentur in Spec. Suer. Lib. 1. cap. von den

den Heerschilten. 7. Sed & differentiam porro statuūt peregrini Dd. inter Adoham & *Superindictum*, qvōd iis est qvādam sublevatio, qvæ contingit in casu, si castrū aliqvod foculariis (ut vocant) quibusdam destituatur, & hinc reddatur incapax ad solvendam integram portionem Adohæ, qvippe tunc castrum hoc ab eo onere pro parte sublevatur, & pars illa castris vicinis imponitur. Matth. de Afflict. l. 2. rubr. 10. n. 28. *quis dicatur Dux*. Sed id parū ex usu nostro.

§. VI.

His in antecessum remotis, facilis est definitio ADOHÆ, qvæ est portio fructuum feudi seu eorum æstimatio, qvæ loco servitiorum feudalium domino feudi præstanda est. Ayell. d. l. n. 53. Jacob. de Franc. de Feud. n. 11. & n. 19. Dixi; LOCO SERVITIORUM FEUDALIŪ ne confundatur cum RELEVIO, qvippe qvō etiam portio fructuum vel eorum æstimatio aut pecunia præstatur, sed id non persolvitur loco servitiorum feudalium, verū pro renovatione investituræ; nec præstatur, nisi mortuo demum vasallo ab ejus herede, Ayell. d. l. num. 70.

Caput II.

De Quantitate Adohæ.

Summaria.

1. 2. 3. 4. *Varia Adoha Quantitas.* 5. *Novissimè constitutus est semis fructuum unius anni.* 6. *An perpetuò, an quando ille semis obineat?* 7. *Cujus anni fructus intelligantur?* 8. *Accurata proportio & computatio Adoha ex Jure Communi ad legitimum usurarum modum, ubi exponitur l. 3. §. fin. ad L. Falcid. &c.* 9. *Probatu'r porro ea computatio ex legibus imperii:*

Et removeantur dubia; ac singularia quædam notantur. 10. Computatio vulgatio, sed incertior. 11. In Saxonia & Marchia quæ obtineat servitiourum computatio; Et an per eam sublata sit æstimatio juris Communis? 12. Separantur tres distinctæ in hac re quæstiones. 13. An dominus augere Adobam aut minuire possit? 14. An diminuatur Adoba propter vicam & militiam feudo annexa; ubi de expeditione Romana & contributione ad bellum Turcicum.

§. I.

Nihil æqvè varium fuit ac Adohæ determinatio cùm locis tum temporibus. Quàm accuratè in regno Siciliae & Neapolitano non modò ipsius Adohæ quantitas pro modo terrarum earumqve reddituum, sed & portio illa, quam conficiendæ huic quantitati vasalli pro numero larium, seu, ut vocant, foculariorum, aut, ut alii adhuc insolentiùs, focagiorum, item civitates contribuunt, plenius describit Regiæ Cameræ Neapolitanæ olim Præsès Jacobus de Ayello, *Tract. de Adoba n. 52.* Sed parùm ad usum nostrum. Id equidem indubium est, si in literis investituræ, vel in concessione feudi certa quantitas expressa, eam servandam esse; Idemqve est si consuetudo quantitatem determinaverit, quæ vim conventionis habet, l. 35. ff. de Legib.

§. II.

At id dubium est, si neque lege feudi, neque consuetudine loci certa quantitas Adohæ definita est, qualiter æstimanda illa sit? Et quidem constitutione Caroli III., ut creditur, alternativè totius anni fructus, vel aliquæ portio monetæ in singulos mansos in Adoham præstanda erat: Ita enim decernit: *Isti vero tales*

B

rema-

remanere cupientes, si apud Dominos impetrare valeant, quot mansos possideant --- monetæ, vel totum fructum feudi in illo anno pro stipendio persolvant: Gold. tom. 1. Constit. ad ann. 881. Freher. in Comment. ad d. Constit. Quantitatem monetæ obliteravit vetustas, eamque lacunam supplere variè fatagunt, sed nullâ certâ ratione: decimum utiq; pondus intelligi hîc non posse constat, cum non possint comparari totius anni reditus & decima ejus portio ut eorundem servitorum precium.

§. III.

At Conrado (ut vulgò legitur, etsi Hotom. Lothario, Cujacius Friderico I. ea capita tribuant) gravissimū visum fuit, vasallū toto anno alimentis & fructibus privari, eoq; pro totius anni fructibus tertiam eorum partem substituit in Alemannia; in Lombardia autem 12. denarios in singulos modios imposuit: 2. F. 40. pr. Quæ tamen differentia tantum ad expeditionem Romanam pertinet, cujus onus Germanis multò gravius est, ob Alpium itinerisqve difficultatem, quam Lombardis seu Italis, atqve ideò pluris à Conrado æstimatur.

§. IV.

Sed nec ea definitio obtinuit aut saltem diuturna fuit; Vetustus enim Auctor *Tract. de Benef.* §. 13. decima parte fructuum iter redimi solere refert: Ibunt, inqviens, illuc & alii omnes imperialia beneficia habentes, quisque cum Domino suo, nisi talento decimo iter redimat, quod annuatim à Domino suo habuerat. ap. Freher. ad d. *Const. verb. monetæ.* Quod iisdem verbis constitutum quoque est in *Spec. Svec. l. 2. c. 8. §. 7.* Und wollen sie blyben / so müssen sie sich do von kauffen / mit dem zehenden

henden Pfund / was das Gut ein Jahr gilt / &c. Idem habetur in Jure feud. Saxon. cap. 6. §. 1. ibi: Oder muß die Fahrt lösen mit dem zehenden Pfund. &c.

§. V.

Denique constitutione Friderici I. Imp. quæ habetur in 2. F. 55. §. firmiter. & apud Radev. de Gest. Frid. I. lib. 2. c. 7. decisum est; ut promiscuè tum in Lombardia tum in Alemannia Vasalli, qui Dominum non comitantur, dimidiam partem fructuum unius anni Adobæ nomine persolvant, sublata distinctione locorum, cum possit vasallus ipsum servitium præstando evitare constitutionem. arg. l. 1. §. fin. Ne vis fiat ei. Et hunc ferè semissem fructuum observari in regno Siciliae patet ex Ayell. d. l. At verò idem Fridericus I. in proximè præcedente constitutione, 2. F. 54. sanciverat, ut is, qui dominum non comitatur, præstet stipendia militiae pro quantitate feudi. Quæ definitio ab altera longè recedit, tum quia non semper stipendia militiae semissem fructuum æquant, tum, quia ex priore constitutione semper eadem est quantitas Adobæ, sc. semis fructuum unius anni, ex altera autem maximè variat; cum alia militia aliâ sumtuosior, longior, seu difficilior sit.

§. VI.

Hinc igitur omnino statuendum videtur, semissem fructuum non esse certam & perpetuam Adobæ æstimationem; Sed, si dominus servitium militare sibi præstari velit, non satisfacere vasallum, nisi integra militiae stipendia persolvat; Certi enim juris est, eum, qui rem debitam non præstat, minimum veram ejus æstimationem, sæpè etiam amplius & omne

id, quod interest, nunquam autem minusolvere debere. *l. 8. l. 5. § fin. ff. de In lit. jur. arg. l. ult. C. de Fid. lib. l. pen. ff. de Cond. Trit.* Semis itaq; fructuum non ideo statutus est, ut dominus debitis servitiis fraudaretur, si majora stipendia docere possit; sed in subsidium, cum stipendii quantitas fortè non constat, nec ostendi possit, ne dominus oneraretur necessitate probandi quantitatem stipendiorum, & quod sua interest servitium ipsum præstari; ut in dubio pretium servitii determinaret.

§. VII.

His igitur casibus, quibus semis fructuum præstatur, quæri solet, cujus anni fructus intelligatur? Alii enim intelligunt semissem ejus anni, quo in hostem ducitur; Matth. de Afflict. §. *ut autem æquitas. n. 10. de Pac. jur. firm.* per Const. Carol. III. §. 2. & per 2. F. 40. *verb. Illius anni quo hostem faciunt.* Verùm cum redditus annorum valdè varient, nimis inæqualis foret æstimatio; quin, si fortè eo anno labes, vel vis hostium &c. omnem fructum tulisset, nihil deberet vassallus. Rectius igitur Dd. comm. semissem fructuum unius anni in genere intelligunt; per 2. F. 55. §. *firmiter.* veluti in textibus, quibus decima pars definitur, annus in genere nominatur, non ille quo expeditio fit. *supr. Tb. 4.* Nec obstant textus oppositi; tum quia illi mutati sunt per *Text. in 2. F. 55. §. firmiter.* tum quia illius anni redditus is esse intelligitur, qui ex collecto plurius annorum redditu & in æquales partes diviso ita conficitur, ut mox dicetur.

§. VIII.

Quomodo ergo definietur anni in genere fructus?

ctus? Id accurata juris ratione fieri potest ad modum legitimarum usurarum. Dicimus igitur, ex lege Imperii computatis 20. annorum fructibus confici verum prædii precium, & hujus ex tot annorum fructibus collecti precii vigesimā partem esse fructum unius anni, cujus semis Adoham constituit. Ratio hæc est: quæ est ratio legitimæ usuræ annuæ ad totam sortem, eadem est annui fructus ad totum precium fundi; quia uti annua pensio æstimat & metitur valorem sortis; ita annuus fructus prædii valorem totius prædii. Uti ergo lege Imperii legitimæ usuræ sunt quincunces; *vid. ib. seq.* quæ vicesimo aſſo sortem æquant, & vicesima pars sortis sunt, atq; adeo collectis viginti annorū usuris vera fors cōstituitur; ita collectis è fundo 20. annor. fructibus verū fundi precium; hujus precii vicesima pars est verus fructus ejus annuus, cujus semis Adohā efficit. Hac ratione utitur Jctus in l. 3. §. fin. ff. ad L. Falc. Species hæc est; legati sunt reip annui fructus prædii Sejani; heres ex hoc legato Falcidiam detrahēt: quæritur quodnam sit verū hujus legati aſſui præciū? Respondetur, præciū fructuum tot annorum, quot sufficiunt sorti ex usuris legitimis, quæ in hac specie sunt trientes, conficiendæ. Verba d. l. 3. §. fin. hæc sunt: *Si Reip. in annos singulos legatum sit, cum de lege Falcidia, q̄varatur, Marcellus putat, tantum videri legatum, q̄vantiū sufficiat sorti ad usuras trientes ejus summæ, quæ legata est, colligendas.* Sed cur ad trientes usuras? Resp. Cum quincunces & trientes in provinciis tūm solitæ essent, l. 7. §. 10. in fin. ff. de adm. tut. trientes seu leviores potius hic acceptæ sunt, in favorem heredis, & ex præsumpta mente testatoris, qui heredi potius quàm Legata

gatario prospicere videtur, l. 67. § 8. ff. de Legat. 2. ut majorem quantitatem Falcidiæ nomine detrahere possit: nam si V. G. 20. annua legata sint, computatis usuris trientibus sors erit 500, & hæres detrahet nomine Falcidiæ 125: computatis quincuncibus, sors erit 400, & heres detrahet tantum 100. Favore igitur heredis trientes computantur in d. l. 3. §. fin. Idemque contingit, etsi legatum annuum piæ causæ relictum æstimetur. Nov. 131. cap. 12. ibi: *vendere, si voluerint, hujusmodi legatum, & non minus pro precio percipere, quam ex tali legato intra 25. annos (quo tempore trientes usuræ sortem æquant) colligitur.*

§. IX.

Hic favor, & hæc ratio in aliis cum cesset, regulariter æstimatio rerum fit ad modum quincuncii; quæ sunt vicesima pars sortis, & ex 20. annorum collectione sortem vel precium verum rei conficiunt; cujus precii vicesima pars est fructus unius anni, juxta 2. F. 55. §. 1. & ejus dimidium Adoha. Hæc ratio etiam in ecclesiasticis rebus obtinet, & hæc æstimatio rerum subtilis dicitur in Nov. 7. c. 3. §. 1. in fin. in verbis: *Æstimari suburbanum subtiliter, & reputari in precio collecto redditus possibiles in 20. annis (quo tempore quincunces usuræ sortem faciunt) computati & in redditibus ex hoc computatis agi Emphyteusim, &c.* Nec obstat, quod semisses, non quicunces, usuræ definitæ sint in L. 26. §. 1. C. de usur. Ibi enim tantum quæritur, quousque stipulari usuras licitum, non quæ intelligi debeat quantitas, si promissæ non sint. Sed nec movet l. 68. in fin. pr. ff. ad L. Falc. Ibi enim non quæritur de vero precio rei, sed quousque intelligendum sit usumfructuum reip. relictum

Etum durare. Atque hanc rationem & computationem Adohæ expressa constitutio quoque imperii in æstimandis subsidiis omnium imperii civium ad expeditionem Turcicam probat & sequitur in *R. I. Spirens. 1542. §. 54.* ibi: So sollen und wollen Sie ihre Anlagen nach ihrem jährlichen Einkommen/an Gülden und Zinsen / neben ihren andern Gütern / Baarschaften und Vorrath rechnen / anschlagen und entrichten / NB also / daß 1000. gl. jährliches Einkommens / auff 20000. gl. Hauptguts und Wehrs gerechnet werde; quæ est computatio precii ad modum quincuncium usurarum, quippe quæ in Imperii lege receptæ & constitutæ sunt; *R. I. 1654. §. 174. Ord. Pol. 1577. tit. 17.* & viginti annorum redditu sortem efficiunt. Specialissimum verò est, quod Ecclesiæ Hierosolymitanæ prædia 50. annorum: *Nov. 120. cap. 9. pr.* contrâ, quos donator promisit, 15. tantum annorum redditu æstimentur: *l. 35. §. 3. C. de Donat.* illud maximū precium est, favore & ob conditionem ejus Ecclesiæ; hoc minimū favore donatoris.

§. X.

Cum verò hæc computatio non minùs operosa, quàm accurata, & sæpius res tanti non sit, ut tanta cum difficultate exquiratur verum ejus pretium, vulgò trium annorum colligi tantum redditus solent, & tertia pars redditus unius anni intelligi, ad cujus semissem vasallus obligetur. *Ayell. d. tr. n. 52. in fin.* Verum, cum tertio quoque anno terræ cessare soleant, atque adeò biennii tantum fructus reverà tum computentur, quo tempore casus aliquis extraordinarius facile durare, potest; hinc nimis adhuc incerta hæc æstimatio est, & ab ea, qua illius anni fructus veniunt, quo expedi-

tio

tio fit, partum & vix distat. Hinc alibi vulgò novem anni colligi solent, ut nona pars habeatur pro unius anni redditu: alibi 10 vel 12. anni. Köppen. *Quest. ill. 44. n. 31.* Certius & accuratius verò est jus commune.

§. XI.

An autem in Saxonia & Marchia iste semis fructuum unius anni sublatus, & in aliam æstimationem mutatus est? Neg. Equidem in Saxonia onus feudale unius eqvi æstimatur 1000. florenis: Schult. in *Addit. ad Coler. dec. 82.* Gothof. Anton. *disput. feud. 7. th. 7. in fin.* Knichen *de Pact. vestit. p. 2. cap. 5. circa fin.* Dn Struv. *Syn- tagm. Feud. c. XI. apb. 5. n. 12.* Wehner. *Obs. pract. voc. Rit- terdienste/ §. Jure Saxonico:* in Marchia verò 1000. Joachimicis seu Imperialibus. Pruckman. *Vol. 1. Conf. 50. n. 503. & 504.* Kohl. *Tract. de Serv. milit. c. 6. n. 61.* Frid. Muller. *Pract. rer. for. resol. 72. n. 25. 26.* Verùm hi 1000. aurei vel imperiales non sunt Adoha, seu æstimatio unius servitii militaris, quòd uno eqvo fit, quippe quòd non valet 1000. Imperiales, nec vasallus, qui servire ipse non potest, pro uno eqvo 1000. Imperiales solvit; sed ea quantitas est æstimatio totius sortis, seu oneris præstandi ex feudo unius eqvi in genere; nequideo fit, ut sciatur quantum Vasallus pro quoque servitioolvere debeat; sed quantum venditâ terrâ feudali integro & justo ejus pretio decedat, & ab emptore detrahi possit: scil. si terræ justum pretium sit 3000. Imperialium, propter hoc onus feudale ei inhærens ea non valebit nisi 2000. Ex eo verò statui certò nequit, quantum Vasallus pro unoquoque servitioolvere debeat; non enim ex modo usurarum id definiri potest, ut Vasallus solvat unius anni usuram legitimam, quia servitium hoc non est annua

annua præstatio, sed aliquando sæpius in eodem anno præstatur, aliquando ne semel quidem in pluribus: & cum usuræ legitimæ ex sorte 1000 Imperialium tantum debeantur pro usu annuo illius sortis, eumq; metantur & æstiment, non possunt eadem æstimare & metiriservitia, quæ per annos non præstantur, sed prout casus ac necessitas incidit. Accedit quod annui servitii equestris in Marchia longè alia sit æstimatio, sc. 150 Imperialium, ut refert Köppen. *Illustr. qv. 44. n. 13.* Superest igitur, si alia in specie moribus loci quantitas pro servitio feudali definita non sit, ut juris communis æstimatio servetur, & sc. vel stipendia militiæ solvantur, vel in dictis casibus semis fructuum unius anni, prout in th. 5. id expositum definitumq; fuit.

§. XII.

Ut igitur distinctè res intelligatur, separandæ sunt tres in hac materia quæstiones, (1.) Quot equis ex quovis feudo serviendum: *Ob das Lehn mit 1. 2. 3. oder mehr Pferden zu vermaßen oder zu verdienen?* Resp. si determinata sunt servitia in investitura, res plana est: si indeterminata, arbitrio boni viri pro modo feudi definienda sunt, imprimis ex consuetudine loci, si de ea constet. Rosenth. *Synops. feud. cap. 8. concl. 22. n. 4. 5.* Quin aliquando concurrunt plura feuda ad unum equum instruendum, & quisque soluit ein halbes Ritter-Pferd/ ein Drittel &c. prout definitum. (2.) Quanti totum hoc onus feudo inhærens sit æstimandū eo vendito? Resp. Computari mille aureos in Saxonia & tot imperiales in Marchia, in singulos equos, qui debentur, & tantum detrahi feudi integro pretio. *ib. n.* (3.) Quanti æstimetur unum servitium, si ejus loco pecunia seu Adoha solven-

da sit? Resp. Cùm hoc determinatum singulariter moribus nostris non sit, servandum esse jus cõmune, & semissem fructuum unius anni, vel stipendia militiæ solvenda, esse, juxta *l. b. §. donec aliud moribus vel statutis loci inductum appareat*. Et ea qvæstio huc pertinet.

§. XIII.

An autem hæc adohæ qvantitas augetur aucto feudo? Aff. etsi feudum industriâ vasalli auctum fuerit; est enim hæc qvantitas medietas fructuum, uti diximus, qvæ proinde augetur, si aucto feudo fructus quoque augentur. Nec movet, qvòd hoc fiat per industriam vasalli, eòque ipsi cedere debeat. Ponimus enim augmentum, non qvòd vasalli personæ, sed qvòd feudo accedit; uti regulariter incrementa feudi vasallus, non pleno dominio, sed jure feudi obtinet, *2. F. 4. §. pen.* Illud igitur tenet tanquam partem beneficii, pro quo servitia præstare tenetur licet titulo oneroso comparaverit, vel impensas fecerit: has tamen prout alias juris in feudis esse solet, repetit, *2. F. 28. §. pen.* Qvin ad domini commodum promovendum semper laborare, & proprietatem colere tenetur vasallus Vultej. *de Feud. L. 1. c. 10. n. 34.* Unde omnino verior quoque est Kohlii *de Serv. feud. p. 4. n. 177. & seqq.* sententia, aucto feudo ipsa quoque servitia indistinctè augeri; cùm alias iniquum foret, aliam & majorem Adoham præstari iisdem manentibus servitiis, æstimationemque servitiorum majorem exigere, servitiorum qvantitate non mutatâ. Accedit, qvòd servitia naturaliter debeantur, pro qvantitate feudi, *2. F. 54. verb. pro qvantitate feudi.* Ergo eâ auctâ augebitur obligatio servitiorum. Uti & contrario minuitur Adohæ ac servitiorum qvantitas,

si feudum sine culpa vassalli diminutum fuerit. 2. F. 77. Quid enim naturali æquitati magis convenit, quàm eum qui adversâ fortunâ parte comodi spoliatus est, parte quoque oneris sublevari, maximè cum onus hoc ex commodo resultet. Intelligimus verò incrementum & decrementum notabile, cum fidelitas & servitia feudalia non habeant tam certam æstimationem, ut quælibet mutatio quasi certa mercede mensurari possit. Dissent. Dn. Struv. *Syntag. Feud. c. 11. apb. 5. n. 7. 8. 9. 10. 11.* Ayell. *d. tr. n. 55.*

§. XIV.

Quæritur porro, si fortè uno eodemque anno evenierit casus, quo & solvendum relevium in casum prædefuncti parentis, & præstandum Adohamentum in casum imminenti periculi, an utrumque onus præstandum à Vassallo? Negat id Ayell. *d. tr. n. 77.* sed alterutrum quod curia ut pingvius elegerit, deberi vult; ne duplici onere gravetur vassallus, sed habeat unde vivat. Verùm de jure contraria sententia verior est, nisi aliud in specie moribus receptum sit: cum enim distinctissimæ præstationes sint Adohæ & relevii, & ex diversissima causa debeantur, altera pro servitiis, altera pro renovatione investituræ, certi juris alterum per alterum non consumi, nec ideò debitorem ab uno debito liberari, quia & aliud debet. arg. *l. 2. pr. ff. de Priv. del. l. 130. ff. de Reg. Jur.* Atque hinc falsum quoque est, quòd, si eodem anno pater præmortuus jam solverit Adoham, illa post mortem patris in relevium à succedente filio præstandum computari debeat. Multò minùs dominus pro lubitu debitam Adohæ quantitatem augere potest in præjudicium vassalli; uti hic nihil agere

potest in præjudicium domini. Matth. de Afflict. L. 3. rubr. 12. §. ex eadem lege n. 6. de Cap. Corrad. Minuere verò, quin remittere hanc quantitatem in sui præjudicium potest, quia prodesse vasallo potest, non nocere: quemadmodum Adoham regni Siciliae minuisse Papam refert Ayell. d. tract. n. 18. 19.

§. XV.

Sed quæritur, An diminuatur Adoha, si Feudo onera cohæreant? Distingv. inter onera, quæ causam ab ipsa proprietate habent, eiqve cohærent, uti, si collectæ superiori, solarium alii debeantur; & ea, quæ ex sola persona Vasalli debentur, uti portio fructuum ex feudo provenientium, quæ solvitur fratribus minoribus ad vitam & militiam. Illa precium totius feudi, atqve adeò etiam servitia, quæ pro quantitate feudi debentur, & horum itaq; æstimationem seu Adoham quoq; minuunt: nam cum Adoha sit pars fructuum feudi, non possunt illi intelligi, nisi deducto onere feudo cohærente. l. 51. pr. Fam. etc. l. 38. §. f. Her. pet. Hæc verò minuunt eam Matth. de Afflict. Dec. Neap. 252. Ayell. d. l. n. 91. quia ea non feudi, sed vasalli onera sunt, & hujus personæ, non rei cohærent. Sed alia quæstio est; An fratres minores teneantur pro rata fructuum primogenito contribuere in Adoham? Quod videtur, quia sentit pro parte commodum: & porro Adoha est medietas fructuum, ideoqve ex toto fructu præstanda. Matth. de Afflict. L. 3. rub. 32. §. præterea num. 18. de Prob. feud. alien. per Feder, Sed rectius contrarium defendit Ayell. d. l. n. 93. Uti enim solus primogenitus est Vasallus ac de feudo investitus, solusqve servitia debet, ita & solus Adoham. Cæterum de

de quantitate expeditionis Romanæ vid. Limn. de *Jur. Publ. L. 4. c. 7. §. 67. & seqq.* Ea olim instituta est, ut Rex Romanorum à Pontifice coronam susciperet; quæ dicta est; *die Römische Kaiserliche Krone.* Magnif. Dn. Præses in *Colleg. Jur. publ. c. 6. §. 2.* Cum verò supervacua illa sit, & una inauguratio, in Germania facta, sufficiat, hodie cessat; & tamen Rex electus in Germania est verus Imperator Romanus. *Prælaud. Magnif. Dn. Præses d. c. 6. §. 4.* Ex hujus tamen modo definiri hodie solent collectæ ad bellum Turcicum, *die Türckensteuer/ & alia subsidia. Schütz. de Jur. publ. vol. 2. Exerc. II. tb. 5. Lit. A.*

Caput III.

Cui & in quem Jus exigendæ Adobæ competat.

Summaria.

1. Imponi Adobam ab eo, qui Jus habet servitia exigendi: & si plures ejusdem feudi domini sunt, omnibus adobam præstandam esse.
2. Si domini inter se bella gerunt, antiquiori soli eam præstandam esse; & quis sit antiquior dominus. Casus, ubi utriq; domino invicem bellum gerenti debetur.
3. De delictu, ausschuß remissivè.
4. An vasallus à suo vasallo exigere possit etsi ipse nondum solverit? Aff.
5. Ab iisdem quoque adobam præstari à quibus servitia: qui quasi per indicem recensentur.
6. An remissâ vasallo Adobâ, hujus quoque Vasallo ea remissa intelligatur.

§. I.

Perpensâ jam satis Adohæ quantitate non abs re & extra ordinem esse putamus de personis agere, inter quas adoha præstatur. Quod caput unicâ hac regulâ absolvitur; adoham tantum illis & ab illis deberi, quibus & à quibus debentur servitia. Hæc autem inter quos præstentur hîc quidem non agimus, ubi de Adoha, non deservitiis tractamus. Pauca tamen quasi per indicem delibabimus. Exigit igitur adoham, qui servitia, scilicet dominus feudi. Si igitur plures ejusdem feudi domini sint, omnibus indistinctè solvenda est Adoha, uti omnibus servitia præstanda. 2. feud. 77. Nec enim dominus jure suo cadit, & vassallus ab eo ideò liberatur, quia & alii debet servitia.

§. II.

Sed quæritur, si domini ipsi bello inter se contendant, cui potius Adoham debeat? Resp. cui servitia; sc. antiquiori soli: & si utrique pariter assistat, feloniam in antiquiorem committit: quippe qui omni juramento exceptus videtur Matth. de Afflict. Rubr. 30. p. 622. n. 1. de prob. feud. alien. per Lotbar. Dominus autem antiquior æstimatur non ex tempore præsentium vassallorum, sed ratione universi feudi; ut illius feudi dominus præferendus sit, cujus primus acqvirens prior investitus est fidelitatemq; juravit, non cujus præsens possessor: ex ea enim fidelitate primi acqvirentis simpliciter & nemine excepto juratâ, dominus ejusqve heredes jus feudi ligii quæsitum contra omnes habent; quod ipsis auferri à vassallo ejusve posteris acquisitione alterius

rius feudi non potest. *l. fin. ff. de Pact. l. 2. §. 16 ff ne quid in loc. Wesenb. consil. 34. n. 31.* Et, qvî præsens vassallus, si iusjur. prior præstitit domino noviori, tenebitur ei ad servitia contra alterum dominum, cum antecessores ipsius ad ea non tenerentur: & alias in personis heredum mutaretur substantia obligationis, contra *l. 2. pr. ff. de Verb. obl. qvæ* sententia communius recepta est. Hartm. Pist. *l. 2. qv. 47. n. 44. & seqq.* Una tamen exceptio perpetua est, qvâ utrique domino & scil. noviori per substitutum acceptabilem servire, vel adoham solvere potest: cum scil. ad alterum fratrem feudum pervenit, & alter adeo, non credens facile feudum ad se posterosqve suos reversurum, aliud feudum ligium sibi qvæsivit; quo casu, contra regulam communem, erit duorum vassallus ligius. *2. feud. 99.* Qvæ cum magis ad servitiorum materiam pertineat, latius non exequimur.

§. III.

Neque nunc de delectu agemus, qvo Germani principes homines ad bellum idoneos e subditis suis eligere possunt, (vulgò *der Ausschuss*) ut illi principem reliquorum sumtibus sequantur: qvò antiquissimum Germaniæ institutum est, inde ab Henrico Au-
cupe usitatum, ut alibi in oppidis quinque cives sex-
tum, in pagis novem coloni decimum, vel septem o-
ctavum; alibi vigesimum, vel trigesimum instruant,
aliqquando media aut tertia pars alicujus loci sequi pro
rei necessitate teneatur. vid. Ott. Frising. *in vita Frid. 1. l. 1. c. 31.* Illustr. Dn. à Seckend *im Teutschen Fürsten-
Staat p. 2, c. 10. tit. 9.*

§. V.

§. IV.

An autem adoham exigere vasallus à suo vasallo potest, etsi ipse eam nondum solverit domino? Aff. non enim subvasallo causa debendi est solutio vasalli, sed proprii feudi propriæque fidelitatis obligatio; ex qua tenetur purè ad adoham præstandam: *conf. cap. seq.*

§. V.

Sic vice versa præstat adoham, qui & servitia. vid. §. 1. Hinc sequitur (1) Feudo vendito teneri venditorem ad adoham, non emptorem, nisi ex quo domini consensu, secutâque investiturâ, emptor factus est vasallus. Andr. de Ifern c. un. §. *sed nec est alia justior. n. 36.* Qua sit prim. caus. ben. amit. (2.) Idemque esse in cæteris alienationibus, ut iis non obstantibus vasallus adoham solvat, donec consensu domini feudum ritè in alterum translatum fuerit. Qvin, si ante investituram injuncta sit Adoha, etiam post investituram, venditor eam debet, quia semel debere cæpit, obligatioque in personam ex impositione nata fuit. Unde &, si quis post impositionem adohæ feudum demum acquisiverit, ad eam non tenetur. Quod utrumque per regiam Cameram ita decisum refert Ayell. d. l. n. 61. 62. 63. Similiter inde sequitur (3.) nec emphyteutam, qui feudum in emphyteusin consensu domini à vasallo accepit, teneri ad Adoham, cum non ipse, sed vasallus fidelitatem & ex ea servitia debeat. Multò minùs (4.) Creditor, qui feudum jure pignoris tenet; aut (5.) Fructuarius; aut (6.) Vidua, cui dotalitium, in feudo constitutum est; nedum (7.) Colonus &c. Ayell. d. l. n. 56. Eadem ratione, nec (8.) Apanagiatus

tus adoham præstat; cum non ipse sed primogenitus in feudo, ejusque oneribus succedat. Henr. à Springsfeld. *de Apanag. c. 11. n. 193. & seqq.* Et licet apanagium in feudo constitutum fuerit, non tamen ideo apanagiatus hanc adoham domino, sed aliam ipsi primogenito ratione hujus subfeudi, ut vocant, debet. Qvod (9.) idem est in Vafalli vafallo, qui adoham quidem ex sua investitura debet vafallo, sed aliam, & ab ista, quam ipse vafallus domino præstat, quantitate, modo, ac præstandi temporibus diversam: quippe de qua ex solius vafalli, seu posterioris domini necessitatibus statuitur. Ayell. *d. l. n. 67.*

§. VI.

An autem, si dominus vafallo Adoham remiserit, hic etiamnum à suis vafallis eam exigere potest? Aff. Quia duo distincta debita, diversæque causæ sunt; quarum unâ proinde remissâ, altera non tollitur *l. 7. pr. ff. de Cond. furt. l. 1. §. 5. ff. de Verb. obl. l. 20. pr. ff. de Servit. rust. cum inprimis remissiones strictissimi juris sint, l. 29. eod. l. 25. pr. ff. de Probat.* Quin videtur vafallus solvisse, dum parato solvere dominus remittit, & quasi reddit. Et aliàs non ipsi primo vafallo, cui dominus voluit, sed ejus vafallis Adoha remissa foret, contra mentem domini, qui in solum vafallum liberalitatem conferre voluit. Dissentit Matth. de Afflict. *l. 3. rubr. 2. §. sed nec est alia n. 30. & 31. qua sit prim. caus. ben. am.* Secus ergo, si remissa sit intuitu etiam subvafallorum. Ayell. *d. l. n. 60.*

Caput IV.

De Cætero jure Adohæ.

D

Sum-

Summaria.

1. Quando Adoha debeat? & quodnam sit justum bellum.
2. Quando non solutâ Adohâ feudo priveretur vasallus.
3. Cujus electio sit inter servitia, Adoham & substitutum, Vasalli an domini?
4. Cujus periculum equo amisso, & feudo integrum in alium translato?
5. Quando cesset Adoha?

§. I.

QUæ reliqua quoque sunt Adohæ Jura, servitorum, quorum sunt æstimatio, rationem sequuntur. Cum igitur toties servitia debeantur, quoties opus est, ad tuendum dominum, ejusque jura & honorem, 2. F. 5. 6. 7. in eisdem casus Adoha debetur, cum in locum servitorum jure succedunt. *Conf. ib.* Neque tantum tuendo domino, sed & offendendis hostibus domini auxilium debet Vasallus in bello justo 2. F. 7. *vers. etsi contigerit.* Justum autem bellum sit, nec ne, judicium est solius Principis, non vasallorum. Magnif. Dn. Præses in *Lectio. colleg. Grot. ad l. 2. c. 35. §. 8.* Si autem notoriè injustum est, adeoque latrocinium potius, nec Vasallus tenetur, 2. F. 28. nec ipsi milites mercenarii, aut subditi, qui tamen naturali vinculo ad defensionem Principis sui operis & opibus obligati sunt. *prælud. Magnif. Dn. Præses in Prælect. Grot. ad d. l. 2. c. 26. §. 3.*

§. II.

Effectus est, quod Adohâ non solutâ, si nec Servitia debite præstita sint, Vasallus Feudo priveretur, 2. F. 54. & 55. §. firmiter 1. F. 21. modò ritè interpellatus sit. 2. F. 26. §. licet & 2. F. 28. *vers. ad bac.* Et sufficit unica, saltem

saltem interpellatio, siue illa generalis sit, quâ omnes simul vasalli literis publicis, vulgò *patentibus*, evocantur, siue specialis. 2. F. 7. Si tamen aliunde Vasallus resciverit, domino magnum periculum imminere, ultro & sponte suâ ei adiutorium præbere debet. 2. F. 26. d. §. licet. Si verò eam fraudet aut diminutè solvat, in quadruplum eum alibi teneri referunt Ayell. d. l. n. 52. in fin. Jacob. de Franch. in *Prælod. Feud. c. 2. n. 198.*

§. III.

Cùm igitur vasallus feudum amittere dicatur, si vel ipse vocatus servitia non præstiterit, vel substitutum acceptabilem non miserit, vel adoham non solverit, anceps quæstio magnaquæ contentio inter Dd. est, cujus sit electio, domini an vasalli? Alii statuunt, domini esse electionem, cui invito aliud pro alio solvi non queat l. 2. §. 1. ff. si cert. pet. Communis autem sententia vasallo electionem tribuit; Jacob. de S. Georg. de *Feud. vers. Et promiserunt eidem n. 26. pag. 218.* Pet. Nic. Mozz. de *Feud. tit. Ex quib. caus. Feud. am. n. 109.* Jul. Clar. l. 4. §. feudum q. 22. Springsfeld, de *Apanag. c. 11. n. 223.* Sed nec hæc sententia satis accurata, nec in genere admittenda videtur. Pro decisione igitur dicimus 1. Non rectè statui obligationem vasalli alternam, quasi alternativè in obligatione sit, ut vel servitia præstet, vel substitutum mittat, vel adoham solvat; cùm unum tantum sit in obligatione, scil. sola servitia, quippe quæ sola promittit vasallus. 2. F. 7. §. 23. in fin. Constat autem in obligatione, quæ ex conventionem esse, tantum id esse de quo conventum est. arg. l. 6. §. 1. ff. de Re jud. l. 2. C. de Resc. vend. Adoha igitur non est in obligatione, sed summum in solutione,

D 2

quæ

quæ è lege est. *arg. l. 6. §. 1. ff. de Re jud. l. 2. C. de Resc. vend.*
 quam differentiam latius exposuit Magnificus Dn.
 Præses in *Disp. Trajecti habita de Elect. rei conventi ex enor-*
mi las. sect. 1. tb. 8. §. 9. Hinc dicimus 2. electionem,
 planè vasalli esse, eumque posse adoham solvendo à
 servitio se liberare; quod enim ex lege, seu in solu-
 tione est, id totum est in arbitrio debitoris, ei que le-
 ge tributum, ut is ejus solutione liberare se possit.
per text. expr. in d. l. 6. §. 1. d. l. 2. vid. d. Disp. sect. 2. per tot.
 Non tamen dimidium unius anni redditum dicimus
 simpliciter in solutione esse, sed integra militiæ sti-
 pendia, quorum saltem subsidiaria æstimatio est semis
 iste reddituum; si fortè dominus majora stipendia pro-
 bare non possit, vel onus probandi suscipere nolit. *vid.*
sup. c. 2. §. Perinde ut usuræ quincunces vel semisses
 ex mora, quæ quantitas lege definita est in subsidium,
 si creditor plus suâ interesse, & quasi majus moræ pre-
 cium, probare nequeat, vel id onus defugiat conten-
 tus usuris legalibus. *per l. 2. §. ult. in fin. ff. de Eo quod*
cert. loc. R. l. 1600. §. 50 vel nun 154. Ita constat, in
 obligationibus faciendi, qualis est hæc vasalli, reum
 non liberari, nisi præstando omne id quod interest.
l. 72. pr. l. 112. pr. ff. de Verb. obl. l. 13. in fin. ff. de Re jud.
 Quin integra militiæ stipendia deberi exertè dicitur
 in 2. F. 54. *vid. d. c. 2.* Nec movet, quod in R. l. 1529.
 §. 16. dicitur; consensu Statuum Imperii ex singulari
 causa ab Imp. constitutum esse, ut portio expeditio-
 nis Romanæ pecuniâ quidem solvatur. Ex eo enim
 patet, Cæsaris electionem non esse, sed requiri consen-
 sum Statuum; at hic de electione vasallorum agimus.
 Equidem quorundam servitiorum ea est natura, ut
 redimi

redimi precio non possint, uti officia exequias ducendi &c. Dicimus 3. è contrario, domini esse electionem hactenus, ut non teneatur quemvis substitutum admittere, sed sibi acceptabilem; aliàs enim plurimum interest: Vassallus, qui servitia debet, beneficio perpetuo est obstrictus, jurej. illigatus, ac è familia ortus, quam dominus idoneam militiæ credidit: non igitur satisfat obligationi feudali, si ejus loco quilibet extraneus mittatur. Atque hinc semper requiritur, ut substitutus sit domino acceptabilis; 2. F. 55. §. 1. verb. *vel alium pro se domino acceptabilem mittere* &c. 2. F. 99. *in fin.*

§. IV.

Cæterum equus, quem vassallus cum substituto misit, perit vassallo, seu domino, l. 9. C. de Pign. act. nec enim casus bellicos Principes vel domini præstant: ut & sentiunt Rosenth. de Feud. c. 8. concl. 22. Coler. Decis. 81. etsi aliud Jure Saxonico obtineat. Vehr. c. 4. §. fin. Coler. d. l. Sed valdè ambiguum videtur, si feudum in alium Vassallum interim translatum, & v. gr. alii venditum sit, cui equus redeat vel pereat? Resp. Priori Vassallo seu venditori, qui misit; is enim ejus dominus est & manet, & cum tempus impositionis inspiciatur, posterior nec servitia, nec adoham debet, quæ antè imposita sunt; per tradita c. 3. tb. Igitur Venditoris nomine substitutus militat, eique equus vel reddit, vel perit; & ab eo reparatur, si defecit, servitium: Atque ita respondit superiore anno Ampl. Fac. Jur. hujus Universitatis. At si iterum, factâ jam translatione feudi, Vassalli citentur ad servitia, vel nova exigatur Adoha, emptor

emptor ea præstat; atque adeò venditor ab omni onere sumtuque in bellum liberatus est.

§. V.

Denique cessat Adoha, quoties servitia non debentur: uti in Feudo franco, & plurimis aliis modis: qui tractatus cum ad servitiorum materiam pertineat longèque prolixior instituto nostro sit; neque hic de servitiis, ut supra testati sumus, sed de Adoha, & quæ ei propria sunt, agere propositum sit, de eo nihil nunc addimus.

COROLLARIA.

I.

IN Statu primævo nulla fuit Successio; sed ea merito surrogata est Jure Gentium in locum juris occupandi res nullius: Collateralium & ascendentium successio est juris positivi.

II.

Hoc Jus acquiritur liberis in ipso momento natiuitatis, quamvis facultas illud exercendi suspendatur in tempus mortis parentum.

III.

Primogenitus præfertur fratribus, etsi extra regiam dignitatem natus, aut per subsequens matrimonium legitimatus sit.

IV.

COROLLARIA.

IV.

Potest summa potestas hoste prævento locum pacatum occupare, nec finito bello regulariter restituere tenetur.

V.

Rex Romanorum neque mortuo Imperatore, neque eo absente, nisi hic vices suas ei specialiter commiserit, est Vicarius Imperii.

VI.

Electores ecclesiastici, etsi nondum inaugurati; & seculares, licet nondum investiti, ad Electionem Regis Romani vocari debent.

QKTR 3118

Topf (Linné) botan. ...
...
...

V.

Der Romanismus ...
...
...

VI.

Die ...
...
...

1077

1077

